

Seletuskiri „Siseministri 27. märtsi 2015. a käskkirja nr 1-3/87 „Toetuse andmise tingimused uussisserändajate kohanemise toetamiseks“ muutmise“ juurde

1. Sissejuhatus

Siseministri 27. märtsi 2015. a käskkirja nr 1-3/87 „Toetuse andmise tingimused uussisserändajate kohanemise toetamiseks“ (edaspidi *TAT*) muutmise on tingitud toetatavate tegevuste elluviimise käigus kujunenud vajadustest. Toetatavat tegevust nr 2.1 „Infoplatvormi ja selle tugiteenuste väljatöötamine ja rakendamine“ puudutav peamine muudatus on, et partneriks nimetatakse Siseministeeriumi infotehnoloogia- ja arenduskeskus. Toetatavat tegevust 2.2 „Kohanemiskoolituste väljatöötamine, piloteerimine ja rakendamine“ puudutavad muudatused seisnevad kahe alategevuste kirjelduse täpsustamises tulenevalt kohanemisprogrammi katsetamise perioodil, mis lõppes 2017. aastaga, saadud kogemustest. Toetatava tegevuse 2.3 „Tugivõrgustike kontseptsiooni väljatöötamine ja rakendamine“ kirjeldusse lisatakse välisekspertide kaasamise ja õppereiside korraldamise võimalus. Lisaks tegevuste sisu kirjeldusi puudutavatele muudatustele ajakohastatakse partnerite eelarveid ning tehakse tehnilisi täpsustusi TAT-i reguleerimisala, väljund- ja tulemusnäitajaid, abikõlblikke kulusid, tegevuskavasid, maksetaotluseid ja seirearuandeid puudutavates punktides.

Käskkirja kehtestatakse perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse seaduse (edaspidi *STS*) § 7 lõike 2 punkti 1 ja § 16 lõike 1 alusel.

Käskkirja eelnõu koostasid Siseministeeriumi välisvahendite osakonna nõunik Ave Osman (e- post ave.osman@siseministeerium.ee, telefon 612 5242) ning kodakondsus- ja rändepoliitika osakonna nõunik Martin Tulit (e-post martin.tulit@siseministeerium.ee, telefon 612 5280). Eelnõu juriidilist kvaliteeti kontrollis Siseministeeriumi õigusosakonna nõunik Kertu Nurmsalu (kertu.nurmsalu@siseministeerium.ee, tel 612 5084).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb kahest punktist, millest esimesega muudetakse TAT-i ja teine on eelnõu rakendussäte.

Eelnõu punkti 1 kohaselt tehakse muudatusi TAT-i alljärgnevates punktides.

TAT-i lisatakse **punkt 1.1.3**, millega sätestatakse, et Vabariigi Valitsuse 12. septembri 2014. a määruse nr 146 "Perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse andmisest avalikkuse teavitamise, toetusest rahastatud objektide tähistamise ning Euroopa Liidu osalusele viitamise nõuded ja kord" (edaspidi *teavitusmäärus*) tähenduses on projekti nimetuseks „Uussisserändajate kohanemise toetamine“. Teavitusmääruse § 6 kohaselt peab toetatava tegevuse toimumise kohta paigaldama plakati, millel peab muu hulgas olema projekti nimetus. Senimaani oli projekti nimetusena kasutusel TAT-i pealkiri. Punktiga 1.1.3 sätestatakse lühem ja selgem projekti nimetus, kuna see võimaldab nii sihtrühmal kui avalikkusel projekti eesmärki selgemalt hoomata.

Punkti 1.2.1 viimases lauses eemaldatakse määruse pealkirja järelt joonealuse viite number ja koos sellega viite sisuks olev Riigi Teataja veebilehe aadress, kuna kohanemisprogrammi määruse muutmisel avaldatakse uus kehtiv redaktsioon Riigi Teatajas uuel veebilehe aadressil. Kohanemisprogrammi muudatus jõustus 3. juulil 2017. a ja muudetud määrus on leitav aadressil <https://www.riigiteataja.ee/akt/131052017004>, mitte TAT-is seni viidatud aadressil.

Punktides 1.3.2 ja 2.1.1.1 sätestatakse partnerina Siseministeeriumi infotehnoloogia- ja arenduskeskus (edaspidi *SMIT*). TAT-i tegevuse 2.1. „*Infoplatvormi ja selle tugiteenuste väljatöötamine ja rakendamine*“ elluviimise käigus on selgunud, et infoplatvormi turvalisuse ja kasutajatoe asjakohasuse ning infoplatvormi ühilduvuse tagamiseks teiste infoplatvormide ja andmebaasidega on vajalik mahukam ning asjatundlikum tugi, kui senine partner Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus (edaspidi *EAS*) on võimeline pakkuma. Tulenevalt turvalisusnõuetest ei ole *EAS*-il kõiki vajalikke õigusi põhjalikemate muudatuste tegemiseks infoplatvormis. Kuna *SMIT*-i ülesanne on tagada Siseministeeriumi ja selle haldusalas olevate asutuste IT-arenduste läbiviimine ja rakendamine, on nii kompetentsuse tagamiseks kui ressursside säästmiseks otstarbekam arendada ja rakendada infoplatvormi koostöös *SMIT*-iga ning seetõttu sätestatakse *SMIT* elluviija partneriks.

Punktis 2.1.1.3 täpsustatakse, millises ajavahemikus ja milliste alategevuste raames arendas infoplatvormi partner *EAS*. *EAS* arendas infoplatvormi sisu perioodil 2015–2017 alategevuste 2.1.3.2 ja 2.1.3.4 raames. *EAS* võimaldab elluviijal infoplatvormi ja selle tugiteenuste väljatöötamiseks ja rakendamiseks jätkuvalt kasutada portaali *estonia.ee*. Portaali varasem aadress oli *estonia.eu* ning punktis korrigeeritakse ka domeeni laiendit.

TAT-i lisatud **punktis 2.1.1.4** kirjeldatakse, milliseid töid ja milliste alategevuste raames teostab partner *SMIT*. *SMIT* viib tegevuses 2.1.3.3. läbi infoplatvormi hindamise ja edasiarendused ning tegevuses 2.1.3.4. loob ja rakendab uussisserändajatele kohanemiseks vajalikku infot pakkuva veebilahenduse ning tagab selle sisulise ja tehnilise aja- ja asjakohasuse, arendustööde läbiviimise ning kasutajatoe ja infoplatvormi turvalisuse.

Punktis 2.1.2.1 tehakse keeleline parandus liitsõnas ingliskeelne.

Punktis 2.1.3.3.1 täpsustatakse, mida teeb partner *SMIT* alategevuse 2.1.3.3. *Infoplatvormi hindamine ja edasiarendus* raames. *SMIT* teeb infoplatvormi arendusi ning hindab koostöös elluviijaga infoplatvormi vastavust tehnilistele ning andmevahetusele ja automatiseeritud andmekogumisele seatud nõuetele.

Punktis 2.1.3.3.2 pikendatakse TAT-i alategevuse 2.1.3.3. *Infoplatvormi hindamine ja edasiarendus* elluviimise aega seniselt 30. juunilt 2017. a kuni 31. detsembrini 2018. a. Senisel partneril *EAS* puudus hindamiseks vajalik kompetents ja võimekus. Kuna uue partneri (*SMIT*) ülesandeks on tagada infoplatvormi rakendamine ja jooksvate arenduste läbiviimine, on tegevuse tervikvaates otstarbekam viia infoplatvormi hindamine, edasiarendus ja rakendamine ning jooksvate arenduste teostamine läbi koostöös *SMIT*-iga. Selle võimaldamiseks pikendatakse tegevuse elluviimise aega 2018. aasta lõpuni, kuna partner *SMIT* alustas tegevust 2018. aasta algusest.

Punktis 2.1.3.4.1 täpsustatakse, et alategevuse 2.1.3.4 *Infoplatvormi rakendamine* tulemusena on tagatud infoplatvormi infotehnoloogiline asjakohasus ning et seda arendatakse vastavalt parimatele infotehnoloogilistele praktikatele. Samuti lisatakse viide partnerile *SMIT*, kes tagab koostöös elluviijaga, et rakendatav infoplatvorm seostub teiste asjakohaste andmebaasidega.

Punktis 2.2.3.4.1 eemaldatakse alategevuse 2.2.3.4 *Materjalide lõpphindamine ning materjalide muutmine* kirjelduse viimasest lausest viide partneritele, kuna seda alategevust viivad läbi riigihanke korras leitud teenusepakkujad, mitte partnerid. Partnerid *SA Archimedes* ja *SA Eesti Teadusagentuur*, kelle partneriks olemine lõppes 2017. aastaga, osalesid materjalide

väljatöötamises ja katsetamises. Samuti eemaldatakse kirjeldusest sõna *koostavad*, kuna materjalide lõpphindamise ja muutmise etapis ei ole kavas uusi materjale koostada.

Punktis 2.2.3.5.1 eemaldatakse alategevuse 2.2.3.5 *Koolituste pakkumine* kirjeldusest viide partneritele, kuna seda tegevust viivad läbi riigihanke korras leitud teenusepakkujad. Partnerid SA Archimedes ja SA Eesti Teadusagentuur osalesid koolituste väljatöötamises ja katsetamises. Samuti sätestatakse, et kohanemiskoolitusi pakutakse ühes raskusastmes. Seni oli sätestatud, et kohanemiskoolitusi pakutakse kahes raskusastmes. Koolituste katsetamise käigus on selgunud, et puudub piisav vajadus koolituste pakkumise järele kahes raskusastmes. Seetõttu sätestatakse, et koolitusgrupid komplekteeritakse vajaduse ja otstarbekuse korral vastavalt koolitavate haridustasemele ja töökogemusele, lähtudes Euroopa sinise kaardi direktiivis kehtestatud nõuetest.

Punktis 2.3.1.1 täpsustatakse, et toetatavat tegevust 2.3 *Tugivõrgustike kontseptsiooni väljatöötamine ja rakendamine* viivad lisaks Siseministeeriumi kodakondsus- ja rändepoliitika osakonnale ja partnerile Politsei- ja Piirivalveamet (edaspidi *PPA*) ellu riigihangete seaduses sätestatud korra alusel leitud teenusepakkujad või avaliku konkursi korras leitud partnerid. Kui partner leitakse avaliku konkursi korras, algatatakse TAT-i muutmine, et vastav partner saaks TAT-is partneriks sätestatud perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse seaduse mõistes.

Punktis 2.3.3.1.2 pikendatakse alategevuse 2.3.3.1 *Arendamist vajavate teenuste ja nende pakkumise võimekuse väljaselgitamine* elluviimise aega seniselt 31. detsembrilt 2018. a kuni 31. detsembrini 2021. a, et tagada ajakohane sisend punktis 2.3.3.2 kirjeldatud alategevusele *Teenuste arendamine*, mille elluviimine kestab 31. detsembrini 2022. a.

Punktis 2.3.3.3.1 lisatakse alategevuse 2.3.3.3 *Parimate praktikate seminarid, juhendmaterjalide koostamine* kirjeldusse, et parimate praktikate seminaridele kaasatakse väliseksperte ning korraldatakse õppereise välisriikidesse, kus osalevad ka uussisserändajatega kokku puutuvate organisatsioonide esindajad. Õppereiside eesmärk on tutvuda teiste riikide praktikatega uussisserändajate kohanemise toetamisel.

Punktis 2.3.3.4.2 lükatakse alategevuse 2.3.3.4 *Lõpp- ja järelhindamise läbiviimine tugivõrgustike mõju kohta uussisserändajatele suunatud teenuste kvaliteedi ning sellega rahulolu kohta sihtrühma hulgas, selle jätkusuutlikkuse ja arendusvajaduste kohta* elluviimise algusaeg 1. jaanuarilt 2017. a edasi 1. jaanuarile 2020. a., kuna 2020. aastaks on toetatava tegevuse 2.3 alategevusi pikemalt rakendatud ning on rohkem andmeid tugivõrgustike mõju hindamiseks.

Punktis 3. korrigeeritakse toetatava tegevuse 2.3 tulemusnäitaja sihttasemeid, et viia need kooskõlla 19. detsembril 2017. a heaks kiidetud perioodi 2014–2020 ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava muudatustega ning Vabariigi Valitsuse 28. detsembri 2017. a korraldusega nr 386 „Perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse meetmete nimekirja“ kinnitamine“. Nende dokumentide kohaselt on tegevuse 2018. a sihttase 5, 2020. a sihttase 15 ja 2023. a sihttase 25 uussisserändajate kohanemise toetamiseks arendatud või väljatöötatud teenust.

Punktis 6 sätestatakse SMIT-i kui uue partneri eelarve ning korrigeeritakse partnerite SA Archimedes ja SA Eesti Teadusagentuur eelarvete suurust vastavalt nende tegelikele kuludele 2017. aasta lõpu seisuga, mil lõppes nende partneriks olemise aeg. Samuti korrigeeritakse

partneri PPA eelarve kasutamise ajavahemiku lõppu toetatava tegevuse 2.3 raames, milleks on 2021. aasta senise 2022. aasta asemel.

Punktides 7.1.3.1.1 ja 7.1.3.2 ühtlustatakse otseste personalikulude ja kaudsete kulude sõnastus Vabariigi Valitsuse 1. septembri 2014. aasta määruse nr 143 „Perioodi 2014–2020 struktuuritoetusest hüvitatavate kulude abikõlblikuks lugemise, toetuse maksmise ning finantskorrektsioonide tegemise tingimused ja kord“ kehtiva redaktsiooni sõnastusega. Muudatuse raames eemaldatakse punkti 7.1.3.2.2 tekst ja senine punkt 7.1.3.2.3 muutub punktiks 7.1.3.2.2.

TATis tunnistatakse kehtetuks **punkt 7.1.4**, mis sätestas kohustuse küsida hinnapäringuid pakujate paljususe olemasolul nende asjade ja teenuste ostmiseks, mille maksumus ületas 1500 eurot ilma käibemaksuta. Muudatus vähendab elluviija ja partnerite halduskoormust asjade ja teenuste ostmisel ning rakendusüksuse kontrollikoormust. Kuna elluviija on hankija riigihangete seaduse tähenduses ning tulenevalt perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse seaduse §-st 25 on TAT-i partneritel samuti kohustus järgida riigihangete seadust, on jätkuvalt tagatud ning rakendusüksus kontrollib, et toetatavate tegevuste elluviimisel järgitakse riigihangete korraldamise üldpõhimõtteid ning rahalisi vahendeid kasutatakse säästlikult ja otstarbekalt.

Punktis 8.2 täpsustatakse, et elluviija peab maksetaotlusi rakendusüksusele esitama e-toetuse keskkonna vahendusel ning selles oleval vormil, mitte struktuuritoetuse registri kaudu ega rakendusüksuse kehtestatud vormil. Samuti täpsustatakse, et juhul, kui tehniline viga e-toetuse keskkonna töös takistab maksetaotluse esitamist, loetakse maksetaotluse esitamise uueks tähtjaks järgmine tööpäev pärast vea kõrvaldamist.

Punktis 8.7 korrigeeritakse viidet TAT-i punkti 7.1.3.2 ühele alapunktile, mille number TAT-i punkti 7.1.3.2 muutmise käigus muutub.

Punktidest 9.1.1.1 ja 9.1.1.2 eemaldatakse viide rakendusasutuse (edaspidi RA) juhi käskkirjale, kuna siseminister kui RA juht on 22. juuni 2017. a käskkirjaga eelarveaasta tegevuskava, eelarve ja selle seletuskirja kinnitamise volitanud sisejulgeolekupoliitika asekanclerile, kes kinnitab eelnimetatud dokumendid oma otsusega.

Punktides 11.2 ja 11.3 täpsustatakse, et vahe- ja lõpparuanded koos lisadega esitatakse RÜ-le e-toetuse keskkonna kaudu. Lisaks sellele nähakse ette, et juhul, kui vahe- või lõpparuande tähtaegset esitamist takistab tehniline viga e-toetuse keskkonna töös, loetakse uueks vahearuande esitamise tähtjaks järgmine tööpäev pärast vea kõrvaldamist.

Punktis 11.3 lühendatakse lõpparuande esitamise tähtaega neljakümne viielt päevalt kolmekümnele päevale tulenevalt korraldusasutuse juhi 5. novembri 2017. a kirjaga nr 9.2- 2/1788-1 saadetud suunistest RA-dele tagada seirearuannete esitamine nii, et rakendusüksused jõuaksid andmed struktuuritoetuse registris esitada veebruari lõpuks. Kuna toetatavate tegevuste abikõlblikkus lõpeb 31.12.2022, siis 45-päevase esitamise tähtaja korral ei jõuaks rakendusüksus lõpparuannet seatud tähtjaks ära menetleda.

Punktis 11.4 lühendatakse rakendusüksuse aega seirearuande vormikohasuse ja nõuetekohasuse kontrollimiseks kahekümnele tööpäevale viieteistkümnele ning **punktides 11.6 ja 11.8** sätestatakse, et rakendusüksus annab elluviijale kuni kümme tööpäeva, mitte vähemalt kümme tööpäeva, seirearuandes leitud puuduste kõrvaldamiseks. Muudatused tulenevad korraldusasutuse juhi 5. novembri 2017. a kirjaga nr 9.2-2/1788-1 saadetud suunistest RA-dele

tagada seirearuannete esitamine nii, et rakendusüksused jõuaksid andmed struktuuritoetuse registris esitada veebruari lõpuks.

3. Eelnõu terminoloogia

Käskkirjaga uusi termineid kasutusele ei võeta.

4. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu vastab järgmistele Euroopa Liidu määrustele:

- Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted ühisesse strateegilisse raamistikku kuuluvate fondide – Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi – kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi ja Ühtekuuluvusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1083/2006;
- Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1304/2013, mis käsitleb Euroopa Sotsiaalfondi ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1081/2006.

5. Käskkirja mõjud

Eelnõuga TAT-i tehtavad täiendused ja täpsustused tuginevad tegevuste elluviimise käigus saadud kogemustele ja selgunud vajadustele ja korraldusasutuse suunistele ning võimaldavad saavutada toetatavatele tegevustele seatud eesmärgid ja oodatavad tulemused aja- ja ressursitõhusamalt. TAT-is tehtavad tehnilised muudatused (nt näitajate sihttasemed, abikõlblike kulude tingimused) aitavad tagada õigusselguse, kuna TAT-i tekst viiakse kooskõlla kehtivate õigusaktidega. Eelarves tehtavad muudatused tagavad eelarvevahendid partnerile SMIT ning võimaldavad seniste partnerite, kelle tegevus on lõppenud, rahaliste vahendite jäägid tegevustesse tagasi suunata. Asjade ja teenuste ostmise abikõlblikkuse tingimuste punkti kehtetuks tunnistamine kahandab nii elluviija, partnerite kui rakendusüksuse halduskoormust.

6. Käskkirja rakendamiseks vajalikud kulutused ja eeldatavad tulud

TAT-is sätestatud toetatavaid tegevusi rahastatakse Euroopa Sotsiaalfondi ja Eesti riigi vahenditest TAT-i abikõlblike kulude eelarve ulatuses, seega eelnõu rakendamisega ei kaasne täiendavaid kulusid.

7. Käskkirja jõustumine

Käskkiri jõustub selle allkirjastamisel, kuid seda rakendatakse tagasiulatuvalt alates 1. jaanuarist 2018. a.

8. Eelnõu kooskõlastamine

Eelnõu kooskõlastatakse perioodi 2014–20120 struktuuritoetuse seaduse § 13 lg 3 alusel õigusaktide kooskõlastamise infosüsteemis korraldusasutusega (Rahandusministeerium), valdkondlikku komisjoni kuuluva RA-ga (Kultuuriministeerium) ning teiste RA-dega, kes vastutavad sama prioriteetse suuna meetme, meetme tegevuse või meetme tegevuste kogumi rakendamise eest (Haridus- ja Teadusministeerium, Kultuuriministeerium ja

Sotsiaalministeerium), ning RA-dega, kes vastutavad läbivate teemade elluviimise eest ja kelle vastutusala läbiva teema eesmäärke toetatavad tegevused mõjutavad (Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, Riigikantselei ja Rahandusministeerium). Eelnõu saadetakse teadmiseks rakendusüksusele SA Innove ning TAT-i partneritele (Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus, Politsei- ja Piirivalveamet, Sihtasutus Archimedes, Sihtasutus Eesti Teadusagentuur, Siseministeeriumi infotehnoloogia- ja arenduskeskus).